

Datum van inontvangstneming : 14/02/2023

Zaak C-796/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

30 december 2022

Verwijzende rechter:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 juli 2022

Verzoekende partij:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Verwerende partij:

Bernardino

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Sociale zekerheid – Gedeeltelijke pensioenuitkering – Weigering van pensioenuitkering – Richtlijn 97/81/EG – Raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid – Clausule 4 – Deeltijdwerkers – Richtlijn 79/7/EEG – Gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Verzoek om een prejudiciële beslissing om uitlegging – Artikel 267 VWEU – Verenigbaarheid van een nationale bepaling met richtlijn 97/81/EG – Richtlijn 79/7/EEG – Gelijke behandeling van mannen en vrouwen

Prejudiciële vragen

1) Moet het begrip „arbeidsvoorwaarden” in clausule 4 van de raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid bij richtlijn 97/81/EG van de Raad van

15 december 1997 (betreffende de door de Unice, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid) aldus worden uitgelegd dat het ook betrekking heeft op een gedeeltelijke pensioenuitkering waarvoor alleen voltijdwerkers en geen deeltijdwerkers in aanmerking komen?

2) Moet het begrip „deeltijdwerker(s)” in de clausules 2 en 3 van [de raamovereenkomst bij] richtlijn 97/81/EG aldus worden uitgelegd dat het ook vaste seizoenskrachten op oproepbasis omvat?

3) Moet clause 4 van de raamovereenkomst bij richtlijn 97/81/EG aldus worden uitgelegd dat een wettelijke regeling die deeltijdwerkers uitsluit van toegang tot het deeltijdpensioen waarbij er een vervangingsovereenkomst moet zijn, in strijd is met deze clause en derhalve ten opzichte van voltijdwerkers discriminatie oplevert waarvoor er geen rechtvaardiging om objectieve redenen bestaat?

4) Moet richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid aldus worden uitgelegd dat een regeling, zoals de nationale regeling, op grond waarvan deeltijdwerkers niet in aanmerking komen voor en dus geen toegang hebben tot het deeltijdpensioen (waarbij gelijktijdig een vervangingsovereenkomst moet worden aangegaan), in strijd is met deze richtlijn en discriminatie op grond van geslacht oplevert waarvoor er geen rechtvaardiging om objectieve redenen bestaat?

Aangevoerde rechtspraak en bepalingen van Unierecht

Arrest van het Hof van Justitie van 10 juni 2010, ██████ e.a., C-395/08 en C-396/08, EU:C:2010:329, punten 25, 30, 32 en 58.

Arrest van het Hof van Justitie van 20 oktober 2011, ██████ C-123/10, EU:C:2011:675, punten 56 en 70.

Arrest van het Hof van Justitie van 22 november 2012, ██████ C-385/11, EU:C:2012:746, punten 20-26.

Richtlijn 97/81/EG van de Raad van 15 december 1997 betreffende de door de Unice, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid.

Door Unice, CEEP en EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, clausules 2, 3 en 4.

Richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid. Artikel 4

Aangevoerde rechtspraak en bepalingen van nationaal recht

Arrest van de Tribunal Supremo (Sala Social) (hoogste rechterlijke instantie, sociaalrechtelijke kamer, Spanje) van 14 juli 2016, beroep 3254/15, EDJ 2016/152183. In dit arrest wijst de Tribunal Supremo erop dat het vaste seizoenscontract op oproepbasis een soort deeltijdovereenkomst is. *„Vaste contracten voor niet-continue werkzaamheden zijn overeenkomsten voor onbepaalde tijd”* waarbij *„de uitvoering van de overeenkomst wordt onderbroken aan het einde van elke actieve periode, waarna niet wordt gewerkt en geen loon wordt ontvangen. [...] Gedurende de periode van non-activiteit blijft de arbeidsrelatie in stand, zonder te zijn beëindigd of opgeschort”*.

Arrest van de Tribunal Supremo (Sala Social) van 25 maart 2013, beroep 1775/2012, EDJ 2013/46877, waarin de Tribunal Supremo de door de Ley General de la Seguridad Social (LGSS) (algemene wet op de sociale zekerheid, hierna: „LGSS”) vereiste „ancienniteit” voor deeltijdpensionering en vervanging van de met deeltijdpensioen gaande werknemer gelijkstelt aan *„strikte voortduring – stabiliteit – van de dienstbetrekking voorafgaand aan de gedeeltelijke pensionering (zes jaar ononderbroken werken in dezelfde onderneming)”*.

Artikel 205, lid 1 van Real Decreto Legislativo 8/2015 (koninklijk besluit met kracht van wet 8/2015) van 30 oktober 2015 tot goedkeuring van de geconsolideerde tekst van de LGSS. Dit artikel regelt de toegang tot het gewone ouderdomspensioen.

Artikel 215 van de LGSS. Dit artikel, dat het deeltijdpensioen regelt, bepaalt in lid 2: *„mits tegelijkertijd een vervangingsovereenkomst wordt gesloten [...], hebben voltijdse werknemers recht op een deeltijdpensioen wanneer zij aan de volgende voorwaarden voldoen: [...] b) Zij moeten ten minste zes jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van gedeeltelijke pensionering in dienst van de onderneming zijn geweest”*.

Artikel 16, lid 1 van Real Decreto Legislativo 2/2015 (koninklijk besluit met kracht van wet 2/2015) van 23 oktober 2015 tot goedkeuring van de geconsolideerde tekst van de Ley del Estatuto de los Trabajadores (wet op het werknemersstatuut), in de op de feiten toepasselijke versie. Dit artikel geeft een definitie van het vaste seizoenscontract op oproepbasis, waarbij er sprake is van *werkzaamheden met een vast, niet-continu karakter die niet op specifieke data terugkeren en plaatsvinden binnen de normale omvang van de activiteiten van de onderneming”*.

Toelichting bij Real Decreto 1131/2002 (koninklijk besluit 1131/2002) van 31 oktober 2002 tot regeling van de sociale zekerheid voor deeltijdwerkers alsmede deeltijdpensionering. Daarin is met name bepaald dat op het gebied van de sociale zekerheid de regels inzake deeltijdwerkers van toepassing zijn op werknemers met een vast seizoenscontract op oproepbasis.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Eiser is sinds 1 juni 1997 in dienst van LLIZA, S.L. In onderling overleg werd het type overeenkomst van eiser tussen 15 oktober 2014 en 31 mei 2019 gewijzigd van een vast contract in een vast seizoencontract op oproepbasis. Na die datum en tot zijn laatste werkdag op 20 december 2019 is eiser opnieuw in dienst genomen als een vaste werknemer met een normaal contract.
- 2 Eiser heeft op 16 december 2019 een gedeeltelijke pensioenuitkering aangevraagd. Hij bleef deeltijds diensten verrichten voor LLIZA, S.L. en werd middels een vervangingsovereenkomst vervangen door een andere werknemer. De Instituto Nacional de la Seguridad Social (nationaal instituut voor de sociale zekerheid; hierna: „INSS”) heeft zijn aanvraag bij besluit van 3 januari 2020 afgewezen op grond van artikel 215, lid 2, onder b), van de LGSS, op grond dat eiser niet de wettelijk vereiste periode van zes jaar anciënniteit had bereikt.
- 3 Op 13 januari 2020 heeft eiser bezwaar aangetekend, dat door de INSS bij besluit van 10 februari 2020 is afgewezen. De INSS was van mening dat hij niet alleen niet voldeed aan het anciënniteitsvereiste, maar dat hij ook niet voltijds in dienst was zoals de nationale wetgeving vereist, aangezien werknemers met een vast seizoencontract op oproepbasis voor socialezekerheidsdoeleinden als deeltijdwerkers worden beschouwd.
- 4 Op 8 juni 2020 heeft eiser een vordering ingesteld tegen de INSS en LLIZA, S.L., strekkende tot vaststelling dat hij voldoet aan de wettelijke vereisten voor een gedeeltelijke pensioenuitkering. De vordering is op 25 januari 2021 in behandeling genomen.
- 5 De hoorzitting van 23 april 2021 werd bijgewoond door eiser en zijn raadsman, de INSS werd bijgestaan door de raadsman van de sociale zekerheid, en LLIZA, S. L. werd vertegenwoordigd door twee bestuurders.
- 6 De Juzgado de lo social número uno de Benidorm (arbeidsrechtbank nr. 1 Benidorm, Spanje) heeft op 3 juni 2021 uitspraak gedaan, waarbij de vordering van eiser is toegewezen en is verklaard dat deze recht heeft op de gedeeltelijke pensioenuitkering met ingang van 20 december 2019.
- 7 De INSS heeft hoger beroep ingesteld, strekkende tot vernietiging van de uitspraak van 3 juni 2021. Eiser verzette zich tegen dit hoger beroep en verzocht om afwijzing ervan.
- 8 In het kader van voornoemd hoger beroep zijn partijen in de gelegenheid gesteld om hun argumenten over het stellen van prejudiciële vragen naar voren te brengen. De gemachtigde van eiser stelde zich op het standpunt dat het stellen van dergelijke vragen gerechtvaardigd was.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 9 Eiser stelt dat hij voldoet aan de in het nationale recht gestelde voorwaarden om in aanmerking te komen voor het deeltijdpensioen waarbij er een vervangingsovereenkomst moet zijn. Niet in geschil is dat eiser tussen 15 oktober 2014 en 31 mei 2019 een vast seizoenscontract op oproepbasis had. Volgens hem heeft deze omstandigheid geen invloed op de berekening van zijn anciënniteit in de onderneming met het oog op het deeltijdpensioen waarbij de met deeltijdpensioen gaande werknemer moet worden vervangen.
- 10 De INSS betoogt dat eiser niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 215, lid 2, onder b), van de LGSS, dat de volgende eisen stelt: a) zes jaar anciënniteit in de onderneming onmiddellijk voorafgaand aan de datum van deeltijdpensionering, en b) het recht op de betrokken uitkering vloeit voort uit een voltijdse arbeidsrelatie. Een vast seizoenscontract op oproepbasis wordt beschouwd als een deeltijdovereenkomst, zodat eiser volgens de INSS geen recht heeft op deeltijdpensionering.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 11 In Spanje wordt in de regelgeving betreffende de toegang tot een deeltijdpensioenuitkering onderscheid gemaakt naargelang de persoon die aanspraak maakt op de uitkering al dan niet wordt vervangen via een vervangingsovereenkomst. Zo komen alleen werknemers die voltijds in dienst zijn in aanmerking voor het deeltijdpensioen waarbij er een vervangingsovereenkomst moet zijn, wat deeltijdwerkers uitsluit. Dit geldt echter niet als de aanvrager van een deeltijdpensioenuitkering niet wordt vervangen door middel van een vervangingsovereenkomst.
- 12 Het hoofdgeding betreft de vraag of de Spaanse regelgeving in strijd is met de door Unice, Ceep en het EVV gesloten en aan richtlijn 97/81/EG gehechte raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, en derhalve discriminerend is ten aanzien van deeltijdwerknemers omdat werknemers met een vast seizoenscontract op oproepbasis, en meer algemeen werknemers met een deeltijdbaan, geen toegang hebben tot het deeltijdpensioen waarbij er een vervangingsovereenkomst moet zijn.
- 13 Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft allereerst de uitlegging van de door Unice, Ceep en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, teneinde vast te stellen of vaste seizoenskrachten op oproepbasis, die in Spanje voor de sociale zekerheid als deeltijdwerkers worden beschouwd, vallen onder clause 2 daarvan, die de werkingssfeer ervan bepaalt, en clause 3, die het begrip deeltijdwerker definieert.
- 14 Indien het antwoord op deze vragen bevestigend is, heeft de prejudiciële verwijzing tot doel te verduidelijken of het begrip „arbeidsvoorwaarden” in clause 4 van de raamovereenkomst ook de deeltijdpensioenuitkering omvat en,

zo ja, of het feit dat de nationale regelgeving vereist dat de persoon die aanspraak maakt op het deeltijdpensioen waarbij er een vervangingsovereenkomst moet zijn, een voltijdse betrekking heeft en niet deeltijds werkt, in strijd is met het in clause 4 van de raamovereenkomst neergelegde non-discriminatiebeginsel. Bovendien vereist de regelgeving inzake de toegang tot het deeltijdpensioen waarbij de met deeltijdpensioen gaande werknemer niet hoeft te worden vervangen, niet dat de aanvrager voltijds werkt, zonder dat er volgens de verwijzende rechter (hoogste rechterlijke instantie van de autonome regio Valencia, Spanje) objectieve redenen zijn die dit verschil rechtvaardigen.

- 15 De verwijzende rechter wijst er ook op dat, aangezien deeltijdbanen overwegend door vrouwen worden bezet [ongeveer 70 % van het totaal, volgens de Instituto Nacional de Estadística (nationaal bureau voor de statistiek)], het verbod om vanuit een deeltijdcontract, zoals een vast seizoencontract op oproepbasis, toegang te krijgen tot het deeltijdpensioen mét vervangingsovereenkomst, een met richtlijn 79/7/EEG strijdige discriminatie op grond van geslacht zou kunnen inhouden. Dit staat los van het feit dat eiser in het hoofdgeding een man is.